

22 313

Voorstel van wet van het lid Achttienribbe-Buijs c.s. tot wijziging van de Wet op de Registeraccountants en de Wet op de Accountants-Administratie-consulenten (wijziging in verband met de invoering van de Achtste Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen inzake het vennootschapsrecht)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN¹

Vastgesteld 5 februari 1993

Het voorbereidend onderzoek gaf aanleiding tot het formuleren van de volgende opmerkingen en vragen.

1. Algemeen

De leden van de commissie toonden begrip en waardering voor het feit, dat in afwachting van initiatieven vanuit het kabinet tot stroomlijning van het accountantsberoep en uit zorg voor de te late implementatie van de relevante Europese richtlijn, leden uit de Tweede Kamer zelf het initiatief hebben genomen om de twee wetten in het kader van het accountantsberoep zodanig te wijzigen, dat de Nederlandse wetgeving op het spoor komt van de Achtste Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen inzake het vennootschapsrecht. Zij hadden daarbij enkele vragen.

Welke bouwstenen ontbreken naar de mening van de indieners van het wetsvoorstel, na aanvaarding van hun voorstel, nog ten aanzien van een nuttige wettelijke stroomlijning van het accountantsberoep, of is er in feite geen behoefte meer aan verdere stroomlijning?

Mag gesteld worden, dat de relevante organisaties uit de samenleving zich positief opstellen ten aanzien van het wetsvoorstel? In dit verband dachten de leden van de commissie zowel aan organisaties van ondernemers als aan de beroepsorganisaties van accountants en accountants-administratie-consulenten.

Zijn bij één of meer van de relevante organisaties problemen gerezen met het voorstel? Kunnen indieners van het wetsvoorstel de bezwaren de revue laten passeren voorzien van hun commentaar?

Is na aanvaarding van het wetsvoorstel het accountantsberoep in Nederland zodanig geregeld, dat gesteld mag worden, dat sprake blijft van handhaving van een hoog kwaliteitsniveau van de «Nederlandse» accountant zulks in vergelijking met zijn collega's in de diverse E.G.-landen? Zou die internationale reputatie zijn te danken aan de RA's en het NIVRA of aan de AA's en het NOvAA? Vrezen de indieners niet dat de reputatie zal dalen als beide soorten accountants zich gaan

¹ Samenstelling:

Coenemans (CDA), Van Leeuwen (CDA), Van Velzen (CDA), Schinck (PvdA), K. Zijlstra (PvdA), Van den Bos (D66), Staal (D66), Hilarides (VVD), Verbeek (VVD) voorzitter, Pitstra (Groen Links), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF), Veling (GPV).

aansluiten bij organisaties als het IFAC?

Is in alle E.G.-lidstaten de Europese richtlijn inmiddels geïmplementeerd, of zijn er nog uitzonderingen? Zo ja, welke en waarom? Is Nederland hekkesluiter? Kunnen de indieners ook informatie verschaffen over de structuur van de accountantsdiensten in andere landen? Is daar één soort of zijn er verschillende soorten (zoals Duitsland en Denemarken)? Hoe pakt de Achtste Richtlijn in die andere landen met verschillende soorten accountants uit?

De leden van de **CDA**-fractie vroegen in aansluiting hierop waarom de indieners op verschillende plaatsen spreken over Accountants-Administratieconsulenten naast registeraccountants, in plaats van over accountants-administratieconsulenten?

Vervolgens waren deze leden geïnteresseerd te vernemen hoeveel RA's er thans zijn en hoeveel AA's. Hoeveel RA's zijn eerst academisch geschoold, blijkens de drs-titel, en hoeveel RA's hebben de NIVRA-opleiding gevolgd? Zien de initiatiefnemers het opleiden van accountants als een kerntaak van de overheid, gegeven het belang voor de samenleving van een goed geschoolde accountant? Is het de initiatiefnemers bekend of de Minister van Economische Zaken de opleiding als een kerntaak ziet? Zo neen, zouden zij hem deze vraag dan willen voorleggen?

De studenten voor het SPD dienen de opleiding en het examen zelf te betalen, anders dan de leerlingen van het HEAO-BE. Kunnen de indieners, zo nodig door daartoe een verzoek te doen aan de minister, voor andersoortige opleidingen voorbeelden noemen waar de cursisten zelf de opleiding moeten betalen, doch waarbij de staat zich het recht voorbehoudt van het benoemen van de leden van een curatorium?

De leden van de fractie van **D66** wezen erop dat bij de behandeling in de Tweede Kamer de vraag aan de orde is geweest op welke wijze de beroepsdeskundigheid vertegenwoordigd wordt in het nieuwe beroepsorgaan van de tuchtrechtspraak. Een voorgenomen bepaling daaromtrent is vervallen. Kan of moet in die behoefte niet anderszins worden voorzien?

Het was naar het oordeel van de leden van de **SGP**-fractie noodzakelijk om dit voorstel zo snel mogelijk kracht van wet te laten krijgen, aangezien Nederland al gedeeltelijk is veroordeeld door het Europese Hof voor de te late implementatie van de Achtste EEG-Richtlijn. Dit is naar de SGP-fractie heeft begrepen uit de schriftelijke reactie van de NOVAA, ook van belang voor het beëindigen van de onzekerheid voor aanbieders en vragers in de markt voor accountantsdiensten. Is deze conclusie juist, zo vroegen deze leden? Overeenkomstig het tussen de beide beroepsorganisaties NIVRA en NOVAA afgesloten convenant van juni 1991 wordt met dit wetsvoorstel de Achtste EEG-Richtlijn geïmplementeerd, echter zonder dat er een integratie van de beide beroepsgroepen tot stand komt, zoals de Minister van Economische Zaken in eerste aanleg wilde. De Minister van Economische Zaken heeft inmiddels mede namens de Staatssecretaris van Justitie door middel van een brief van 4 december 1992 zijn voorstellen van wet 21 064 wijziging van de Wet op de Registeraccountants en 22 470 Nieuwe regels omtrent accountants (Accountantswet) ingetrokken. Deze leden vroegen of er van uitgegaan mag worden dat op dit moment derhalve consensus bestaat tussen de Minister van Economische Zaken, de Staatssecretaris van Justitie en de Tweede Kamer over de wijze waarop de Achtste EEG-Richtlijn moet worden geïmplementeerd.

De hoofdlijn van het voorstel is, dat er een tweedeling in het accountantsberoep blijft bestaan. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de

behoefte van de afnemers van de accountantsdiensten. De afnemers van accountantsdiensten behouden zo hun eigen herkenbare accountant.

2. Uniforme gedrags- en beroepsregels met betrekking tot de uitoefening van de wettelijke controle door RA's en AA's; coördinerend lichaam artikel 135 Grondwet

De leden van de **CDA**-fractie vroegen of de bedoeling van dit wetsvoorstel is dat in de toekomst AA's en RA's dezelfde bevoegdheden krijgen? Uitgaande van de theoretische opleiding van de AA's, SPD, blijft er toch een duidelijk niveauverschil. Zijn de indieners niet bevreesd dat een variant van de Wet van Gresham opgeld zal doen?

De huidige Regelen Beroepsuitoefening AA-consulenten bevatten geen specifieke regels met betrekking tot certificeren, omdat de AA's daartoe niet bevoegd waren. NIVRA en NOVAA moeten binnen 18 maanden na aanvaarding van de wet gelijke gedrags- en beroepsregels opstellen met betrekking tot de wettelijke controle. Welke regels zullen gelden voor AA's die eerder de certificerende bevoegdheid verwerven? Is bekend hoe toezichthoudende instanties zoals De Nederlandsche Bank en de Verzekeringkamer oordelen over dit wetsvoorstel, vooral waar het gaat om het verlenen van de certificerende bevoegdheid aan AA's?

De leden van de fractie van **D66** voegden aan de 18 maanden termijn de vraag toe op welke wijze in een overgangsregeling wordt voorzien.

3. Opleidingen en examens

Op bepaalde punten is aldus de leden van de **SGP**-fractie, als tegemoetkoming aan de oorspronkelijke stroomlijningsgedachte van de Minister van Economische Zaken, afgeweken van de hoofdlijn zoals door deze leden in de eerste paragraaf van dit voorlopig verslag werd geschetst. Zij wilden in dit kader wijzen op het feit dat er maar één curatorium is dat toezicht houdt op de examenbureaus van de AA's en van de RA's. Zou het geen aanbeveling verdienen dat het curatorium zou opereren met twee afzonderlijke kamers, om op deze wijze beide accountantsberoepen in staat te stellen zich optimaal te ontwikkelen om zo hun eigen identiteit in opleiding en examens tot uitdrukking te laten komen. Als er één curatorium is dat toezicht houdt op het functioneren van beide examenbureaus zal er al snel de neiging worden gevoeld, zo vreesden deze leden, om de beide opleidingen op elkaar af te stemmen of in elkaar over te laten gaan. Hierdoor zou de kern van het initiatiefvoorstel worden aangetast, hetgeen nooit de bedoeling van deze aanpassing kan zijn geweest.

In het curatorium zou dan ook, zo meenden deze leden, tot uitdrukking gebracht dienen te worden dat er sprake is van twee afzonderlijke beroepsgroepen, door met twee verschillende kamers binnen het curatorium te werken. Eén kamer zou dan toezicht kunnen houden op het examen van de AA's en één kamer kan toezicht houden op de examens van de RA's. Zou op deze wijze niet méér recht gedaan worden aan de wettelijke taak van de beide openbare lichamen NOVAA en NIVRA om zelfstandig een accountantsopleiding te (doen) verzorgen? Zou zo niet tevens een mogelijk ongewenste wederzijdse invloed op de inhoud en het niveau van de examens van een andere beroepsgroep kunnen worden geminimaliseerd?

De leden van de SGP-fractie stelden daarnaast de vraag of de examen-eisen voor de beide beroepsgroepen niet te veel waren afgestemd op uitsluitend de certificerende functie. Voor een goede beroepsuitoefening dienen ook de andere aspecten van de accountantsfunctie in de opleiding en het examen aan de orde te komen. Deze leden legden de

vraag voor of het niet goed zou zijn dat de Minister van Economische Zaken dan ook verzocht zou worden zich in die zin uit te spreken dat beide examenbureaus een eigen invulling aan de examens kunnen geven, die aansluit bij de eisen van de functie van Accountant-Administratieconsulent en van registeraccountant.

4. Overgangsregeling

De leden van de **CDA**-fractie verwezen naar een brief van 17 november 1992 van het Nederlands Genootschap van Opleiders in de comptabele vakken (NGO), waarin het NGO de CDA-fractie de aandacht vraagt voor de overgangsregeling voor studerenden. Wanneer zal die van kracht worden? Is er een voldoende objectief criterium? Studenten die in 1992 de SPD hebben behaald en aan de laatste fase van de accountancy-studie zijn begonnen, zouden bijvoorbeeld wel onder de overgangsregeling vallen en studenten die nog studeren voor SPD of HEAO-BE niet. Ook door studenten is aangedrongen op een duidelijke en billijke overgangsregeling. Wat is de mening van de initiatiefnemers in dezen?

De leden van de **PvdA**-fractie voegden hier de vraag aan toe of het probleem van de AA-studenten die alsnog willen worden toegelaten tot de overgangsregeling, is opgelost via een wijziging van de statuten van de SROOA.

5. Aanpassing andere wetten

De leden van de **CDA**-fractie wezen erop dat artikel VI onder B enkele artikelen van de Wet toezicht kredietwezen van 1978 wijzigt. Deze Wet is in december 1992 vervangen door een grondig gewijzigde nieuwe Wet toezicht kredietwezen. Zou het wetsvoorstel als gevolg hiervan moeten worden gewijzigd? Zijn nog andere aanpassingen nodig omdat wordt verwezen naar inmiddels niet meer relevante wetten?

Onder J wordt voorgesteld om de Wet ILPZ van 1986 te wijzigen. Is die wet nog steeds van kracht?

6. Evaluatie

De leden van de **CDA**-fractie memoreerden dat één van de initiatiefnemers, mevr. Achttienribbe-Buijs, bij de behandeling in de Tweede Kamer heeft opgemerkt dat de Tweede Kamer de afgelopen jaren erg veel aandacht heeft geschonken aan de positie van de AA's. Heeft dat geleid tot een verslechtering van de positie van de RA's in dit wetsvoorstel?

Zien de indieners het als ideaal dat gestreefd zou moeten worden naar het samengaan van de AA's en RA's in één soort? Wordt dat thans gezien als evaluatiecriterium voor de evaluatie over 6 jaar?

Bij de leden van de fractie van **D66** rees in dit verband de vraag waarop de in het wetsvoorstel opgenomen evaluatie-bepaling zich zou moeten richten, nu de tweedeling in het beroep ongemoeid is gelaten, maar er wel sprake is van gelijke bevoegdheid voor RA's en AA's.

7. Deregulering

De leden van de **CDA**-fractie vroegen of het onderhavige wetsvoorstel niet wat soberder had kunnen zijn in de regelgeving? Waren, gegeven het vertrouwen dat is uitgesproken in het zelfregulerend vermogen van de branche, wel alle wetsbepalingen nodig? Artikel I onder A wijzigt bijvoor-

beeld artikel 72 van de Wet op de Registeraccountants – welke misschien ook al nodeloos gedetailleerd was – en stelt in het derde lid dat het theoretisch examen in onderdelen kan worden afgelegd, «waarbij elk onderdeel ten minste tweemaal per jaar wordt geëxamineerd». Vinden de initiatiefnemers zo'n bepaling niet getuigen van nodeloze regelzucht? Bestaan er dergelijke bepalingen ook voor andere examens, bijvoorbeeld het D-examen Psychologie?

De voorzitter van de commissie,
Verbeek

De griffier van de commissie,
Hordijk